

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *M. V.*
Cím: *Hetvenöt év...*
Forrás: *Nemzeti Újság*
Bpest *1936 V.3.*
(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás	
Tárgy	<i>708</i>
Hely	<i>Mücsarnok</i>
Idő	<i>"1936"</i>
Személy	
Helyszám	

HETVENÖT ÉV ...

Hetvenöt esztendővel ezelőtt, 1861 március 25-én a magyar képzőművészet berkeiben is csipős tavaszi szelek fujdogáltak. A pesti *Műegylet* és a *Nemzeti Képcsarnokot Alakító Egyesület* ebben a nagy ébredésben társat, sőt ellenfelet kapott, mert akkor alakult meg az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat*. Hogy az ember visszaérezze magát abba a levegőbe és illő jelentőséget tudjon tulajdonítani az akkori eseményeknek, arra kell gondolnia, hogy a hetvenöt évvel ezelőtti közgyűlésen *Barabás Miklós* elnökölt és az alapítók a következő különösnek tűnő módon foglalták össze művészi hitvallásukat: „Éreztetett, hogy a szükséges és hasznos e két társulat mellett még egy harmadikat igényel a nemzeti művelődés, amely sajátlag a magyar művészet kifejllesztését tegye magának feladatául. És az kívánatlik, hogy a nemzet minél nagyobb zöménél terjedvén el a műizlés, annak váljék szükségletévé a művészet, annak felkaroló szeretetében lelje az virágzására a tápot“. Sárga papíron ósdi szavak, kissé homályosak, kissé magyartalanok, de a lelkesedés, amely átfűtötte ezeket, izig-vérig magyar volt. A társulat meg is alakult és hogy — amint mondani szokás — hivatása magaslatán állott, az is bizonyítja, hogy *Munkácsi Mihály* és *Izsó Miklós* voltak a társulat első pártfogoltjai, hogy később az egész magyar kultúra büszkeségévé váljanak.

Rövid volna a hely, nyomon követni a társulat hetvenötéves életének minden mozzanatát, fejlődésének minden állomását. Annyi bi-

zonyos, hogy évtizedekig döntő szerepet játszott a magyar képzőművészet alakulásában és fejlődésének arányaira jellemző, hogy amíg megalakításakor mindössze *105* tagot számlált, öt év múlva elérte az *ezret*, ötven év alatt pedig megközelítette a *kilencezres* taglétszámot. Mint minden kulturális intézmény, a társulat is megsínylette a háborút s azóta egyre mostohább körülmények között igyekszik méltón képviselni a hagyományokat és **mai vezetősége csakugyan hőiesen** küzd és mindent elkövet, hogy épségben adja tovább az elődöktől átvett szellemi örökséget.

A hetvenöt éves jubiláris ünnepség középpontjába természetesen az a kiállítás került, amely vasárnap nyílik meg a *Mücsarnokban*. Az egyesület kitünő vezetősége a jubileum hangulatát arra használta fel, hogy kiállításával békét teremtsen, hidat verjen a magyar képzőművészet különböző csoportjai között tátongó szakadékok fölé. És ami néhány évvel ezelőtt még hihetetlennek látszott, sikerült: a Mücsarnok tőzsgárdája mellett minden számottevő egyesület felvonult a kiállításra, mert érzi, hogy zászlót kell hajtania az előtt a társulat előtt, amely *hetvenöt* esztendőn keresztül képvisellete és őrhelye volt a magyar művészeti kulturának.

A kiállításra hatalmas anyag gyűlt össze és gondos zsűrizés után is *hatszáznyolcvan* műtárgy került bemutatásra. A rendezés nehézségét, nem egy tekintetben problematikus feladatát *Csánky Dénes*, a Szépművészeti Múzeum kiváló főigazgatója végezte. A művészeti hagyományok legszigorubb őrzőitől a haladás legmerészebb képviselőiig terjed az

a művészi anyag, amelyet logikusan, az esztétikai szempontoknak és a tetszetősségnek megfelelően kellett elrendezni a kritikai igazságosság jegyében, de egyben tapintatosan. Nagyobb dicséretet nem mondhatunk *Csánky Dénes*ről, mintha megállapíthatjuk, hogy feladatát minden tekintetben bravurosán oldotta meg.

Az utódok tisztelete és kegyelme, hogy az ötödik teremben egy-egy képpel helyet kaptak a *Képzőművészeti Társulat* alapítói. Művészethistóriai jelentőségüket a katalógushoz írott előszavában *Csánky Dénes* főigazgató igen szépen méltatja, amint írja: „E szerény történelmi kiállítás egyben új helyiséget avatott fel a Mücsarnok termei között. Ezzel a ténnyel is az elődöknek kívántunk hódolni, azoknak, akik nélkül ma nem indulhatnánk művészi sétára a Mücsarnok többi ünneptermébe. Nem gyönyörködhetnénk művésztünknek életre, további hosszú utra nemesegett termésében.“ *Barabás Miklós*, *Liget*i Antal (rendkívül finom önarcképe), *Molnár József*, *Ujházi Ferenc*, *Keleti Gusztáv*, *Orlay Petrics Soma*, *Keleti Károly*, *Than Mór*, *Barabás*, *Bródszky*, *Székely Bertalan* azok a dicső alapítók, akikre *Csánky* előszava utal.

Ami az élöket illeti, a rendezés nem határolta élesen el egymástól a konzervatív és modern anyagot, hanem ahol csak lehetett, összehangolta őket. A hagyományok képviselői között elsősorban *Balló Edét*, *Karlovsky Bertalant*, *Bosznay Istvánt*, *Glatz Oszkárt*, *Horthy Bélát*, *Pályá Celesztint* kell megemlíteni, azután *Benkhardt Ágostonnal*, *Vidovszky Bélával*, *Merész Gyulával* az élén *Czencz János*, *Zombori Moldován Béla*, *Kövesdy Géza*, *Kövec*

Gyula, *Szüle Péter*, *Winkler László*, *Baránszky E. László*, *Sárkány*, *Rónay Kázmér*, *Kárpáthy Jenő*, *Domján Árpád*, *Udvary*, *Márton Ferenc*, vitéz *Darvassy István*, *Döbrentey Gábor*, *Garay Ákos*, *Kunffy Lajos*, *Maróthy Major Jenő*, *Mérő István* következik. A fiatalabbjai között különösen *Kontuly Istókovichs Emőd* és *Jeges Ernő* képei tűnnek fel. A haladó irányzat képviselői az élen *Csók István*, *Iványi-Grünwald*, *Kernstock*, *Márffy Ödön*, *Egry*, *Szönyi*, *Bernáth*, *Say Géza*, azután *Basch Andor*, *Péchy-Pilch* és *Molnár C. Pál*, *Pólya*, *Körmendi-Frimm*, *Lehel Mária*, *H. Kézdi-Kovács Elemér*, *Czigány*, *Modok Mária*, *Bródy Lili*, *Mattioni Eszter*, *Fehérváry Erzsi*, *Diener Dénes*, *Szobotka* és *Vörös Géza* festményeit kell kiemelni. Nagyon szép *Arkayné Stehlo Lili* színes ablaka, *Tikáts*, *Varga*, *Jaschik*, *Bundschuh*, *Aredik* grafikái, *Szügyi Ernő*nek egy kis akvarellje, továbbá *Arkay*, *Szivessy* és *Gyenes* építészeti tervrajzai.

A szobrászok között *Horvay*, *Siklódy*, *Medgyessy*, *Pátzay*, *Martinelli*, *Csorba*, *Gárdos*, *Vargha Oszkár*, *Lányi Dezső*, *Szentgyörgyi*, *Lux Elek*, *Ispánky*, *Madarassy*, *Halmágyi*, *Sár Erzsébet*, *Petri*, dr. *Farkas Zoltán*, *Sidló*, *Rapolthy*, *Kozma Erzsébet*, *Damkó József*, *Margó*, *Körmendi-Frimm*, vitéz *Szabados*, vitéz *Székely*, *Fülöp Elemér* és *Wildt Tibor* műveit kell külön is megdicsérni. A kiállításnak előreláthatólag megérdemelt nagy sikere lesz.

M. V.